

залучення науковців з тих галузей науки, предметом аналізу яких є бібліографічний посібник.

Таким чином, освоєння методики складання бібліографічних покажчиків є актуальним завданням для бібліотечних фахівців, оскільки не всі співробітники бібліотек мають достатню підготовку і володіють навичками аналітичної обробки інформації. Подальша розробка методики бібліографічної діяльності сприятиме створенню багатofункціональної системи бібліографічних посібників з метою надання бібліотечних послуг та задоволення усіх існуючих потреб споживачів бібліографічної інформації.

Список використаної літератури:

1. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. ДСТУ 7448:2013 / Національний стандарт України. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2004. – 46 с.
2. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Г. М. Швецова-Водка. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне : [Рівнен. держ. гуманіт. ун-т.], 2011. – 231 с.
3. Буран В. Я. Бібліографія. Загальний курс / В. Я. Буран, О. П. Довгопола, В. В. Пупченко. – Київ : Вища шк., 1984. – 234 с.
4. Коршунов О. П. Библиографоведение: Общий курс. Основы теории библиографии : учебник / О. П. Коршунов. – Москва : МГУ культуры и искусств, 2000. – 106 с.
5. Астахова Л. В. Научные основания библиографической деятельности (теоретико-методологическое исследование библиографического познания) : автореф. дис. ... д-ра педагог. наук по спец. : 05.25.03 «Библиотечковедение и библиографоведение» / Л. В. Астахова. – Москва, 1997. – 36 с.

Ключові слова: теорія бібліографії, загальні методи бібліографування, спеціальні методи бібліографування, бібліографічний посібник, бібліографічний покажчик.

Ключевые слова: теория библиографии, общие методы библиографии, специальные методы библиографии, библиографическое пособие, библиографический указатель.

Key words: bibliography theory, general methods of bibliography, special methods of bibliography, bibliographic information, bibliographic index, bibliographic publication.

СОЛОДКА АЛЬОНА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувачка відділу книгозбереження наукової бібліотеки*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ

Наукова бібліотека університету – це дієвий центр забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності ЗВО. Ефективність роботи бібліотеки багато в чому залежить від належного зберігання бібліотечних фондів,

що досягається за рахунок достовірного та повного їх обліку, перевірки та ретельного контролю за цим процесом.

Перевірка бібліотечного фонду – це «періодичний переоблік документів з метою підтвердження наявності та встановлення їхньої відповідності обліковим документам у бібліотеці» [1, с. 5]. Досить часто в інструктивах-методичних документах фахівців бібліотечної справи бібліотечний термін «перевірка» та бухгалтерський – «інвентаризація» використовуються як тотожні.

Проведення інвентаризації забезпечується загальними та локальними нормативно-правовими актами. До загальних нормативно-правових актів належать закони «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» (надалі – Положення № 879) тощо.

Відповідно до ст. 18 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» «облік, зберігання та використання документів, що знаходяться в бібліотечних фондах, здійснюються відповідно до правил, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, та встановлених стандартів, технічних умов, інших нормативних документів» [1]. Основним регламентуючим документом, яким належить керуватися при проведенні інвентаризації та оформленні її результатів, є наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» [3]. Мета інвентаризації визначена у п. 1 ст. 10. Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, а саме: «підприємства, для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства, зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка» [4].

До локальних нормативно-правових актів, належать, насамперед, накази ректора, які створюють необхідні умови, періодичність та строки її проведення, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим, а також внутрішньо бібліотечні документи, зокрема Інструкція з інвентаризації бібліотечного фонду НБ НУ «ОЮА».

Інвентаризація бібліотечного фонду НБ НУ «ОЮА» відбувається поетапно і включає підготовчу роботу, саму перевірку, підведення підсумків та її документальне оформлення. Відповідно до п. 1.11. розд. III Положення № 879, «інвентаризація бібліотечних фондів оформлюється груповими інвентаризаційними описами. Під час її проведення виявляються помилки, допущені при шифруванні документів, розстановці фонду, оформленні видачі документів користувачам, а також встановлюється заборгованість користувачів перед бібліотекою, виявляються дублетні документи, документи, що не відповідають профілю комплектування фонду підрозділу чи бібліотеки в цілому, та документи, що потребують ремонту, оправи тощо» [3].

Принципи перевірки бібліотечного фонду залежать від форм обліку – сумарного, індивідуального, статистичного, бухгалтерський, які дають «об’єктивну картину фонду» [5, с. 96].

Бібліотечний індивідуальний облік здійснюється відділами комплектування шляхом присвоєння кожному примірнику інвентарного/актового номера. Формою ведення індивідуального обліку є інвентарна або актова книга. Періодичні видання, програми з вивчення різних дисциплін, методичні матеріали, плакати, буклети, дитячі альбоми, календарі на поточний рік, видання обсягом до 48 сторінок (брошури), обліковуються сумарно. Рішення про балансовий облік цих документів бібліотека може ухвалювати самостійно.

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 «Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів державного сектору», сумарному бібліотечному обліку підлягають усі види документів, що надходять до бібліотеки або вибувають із неї. Цей облік ведеться у книзі сумарного обліку бібліотечного фонду. Бухгалтерський облік бібліотечного фонду, що приймається на баланс, ведеться сумарно груповим методом без зазначення кількості одиниць на одній інвентарній картці групового обліку основних засобів [6]. З метою здійснення контролю за достовірністю та повнотою ведення обліку передбачено систематичну перевірку (інвентаризацію) бібліотечного фонду.

Отже, перевірка бібліотечного фонду забезпечує належний порядок в розміщенні та розстановці фонду, показує: стан обліку, каталогізації, правильність реєстрації документів та їх виключення з фонду; заборгованість; дублювання видань; виявляє документи, що потребують ремонту та списання; виявляє недоліки в організації обліку творів друку та інших документів, та їх видачі тощо. Бібліотека має право самостійно обирати порядок індивідуального обліку бібліотечного фонду; вводити в облікові документи, поряд з обов’язковими показниками, додаткові з урахуванням специфіки бібліотеки; встановлювати графіки перевірки та обирати порядок її проведення, однак при цьому вона повинна дотримуватись основних вимог діючих нормативних документів, а саме: за результатами перевірки складання актів перевірки бібліотечного фонду, надання висновків і пропозицій комісії щодо правильності організації зберігання фонду, стану ведення його обліку надходження і вибуття та у разі виявлення порушень визначення заходів щодо їх усунення.

Список використаної літератури:

1. Перевірка бібліотечних фондів: методичні рекомендації / уряд. А. М. Доржену. – Київ, 2012. – 28 с.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.gov.ua/go-32/95-вр>.
3. Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1365-14>.

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.gov.ua-996-14-вр>.
5. Омельченко М. Ю. Система обліку бібліотечних фондів / М. Ю. Омельченко, О. В. Вороновська // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10. – С. 95–100. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2013_10\(4\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2013_10(4)_16)
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів державного сектору : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15/conv>

Ключові слова: інвентаризація бібліотечного фонду, перевірка бібліотечного фонду, загальне регулювання, локальне регулювання, сумарний облік, індивідуальний облік, статистичний облік, бухгалтерський облік.

Ключевые слова: инвентаризация библиотечного фонда, проверка библиотечного фонда, общее регулирование, локальное регулирование, суммарный учет, индивидуальный учет, статистический учет, бухгалтерский учет.

Key words: library fund, library inventory, general regulation, local regulation, summary accounting, individual accounting, statistical accounting, accounting.

СТЕФАНЧИШЕНА ТЕТЯНА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувачка інформаційно-бібліографічного відділу наукової бібліотеки*

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ (НА ПРИКЛАДІ ДОВІДКОВИХ ВИДАНЬ ЗАХИЩЕНИХ ДИСЕРТАЦІЙ З ЮРИДИЧНИХ НАУК)

Невід'ємним елементом будь-якого наукового дослідження є аналіз стану розробленості обраної ученим теми. І тут у нагоді стають покажчики, довідники, які містять інформацію щодо захищених дисертаційних робіт. Метою публікації є аналіз структури бібліографічних описів, які містяться у довідниках захищених в Україні дисертацій з юридичних наук.

Першими книжковими виданнями з упорядкування інформації про захищені в Україні дисертації з юридичних наук є серія «Бібліографічні довідники» (2007), укладена науковцями львівської школи права, представленої Львівським державним університетом внутрішніх справ. В одинадцяти випусках було зібрано та систематизовано інформацію про захист дисертацій у 1991–2006 рр. з усіх дванадцяти юридичних спеціальностей. У 2009 році опубліковану у 2007 році інформацію було об'єднано у єдиний масив, доповнено відомостями про захист дисертацій у 2007 по 2008 рр. і надруковано у форматі довідника [1], який у 2011 році був перевиданий з відповідними доповненнями [2].